

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

ANTONIO TIZZANO

7 päivänä syyskuuta 2004¹

1. Nyt käsiteltävä asia koskee valitusta, jonka José Martí Peix SA -niminen yhtiö on tehnyt yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-125/01, José Martí Peix vastaan komissio, 13.3.2003 antamasta tuomiosta (Kok. 2003, s. II-865; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla hylättiin kanne, jossa tämä oli vaatinut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan 19.3.2001 tehdyn komission päätöksen, jolla oli vähennetty kalastusalan yhteisyrityksen perustamista koskevaa hanketta varten myönnettyä tukea (jäljempänä riidanalainen päätös).²

I Asiaa koskeva lainsäädäntö

Asetukset N:o 4028/86 ja N:o 1956/91

2. Yhteisö on toteuttanut useita eri toimenpiteitä yhteisön kalastusalan määrän

vähentämiseksi, jotta yhteisön vesien kalavarjoja suojeltaisiin liialliselta hyödyntämiseltä.

3. Nyt käsiteltävän asian kannalta on muistutettava erityisesti siitä, mitä säädettiin sittemmin kumotussa neuvoston asetuksessa N:o 4028/86 (jäljempänä asetus N:o 4028/86),³ jonka nojalla annettiin tukea yhteisön laivanvarustajien kolmansien maiden kansalaisten kanssa perustamille yhtiöille (ns. yhteisyritykset), joiden tarkoituksena oli hyödyntää näiden maiden vesien kalavaroja jonkin jäsenvaltion lipun alla purjehtivilla aluksilla, jotka oli rekisteröity jossain yhteisön satamassa ja jotka siirrettiin lopullisesti kyseisiin maihin (21 a artikla ja 21 b artiklan 2 kohta).

¹ — Alkuperäinen kieli: italia.

² — 19.3.2001 tehty komission päätös, jolla vähennetään tukea, joka José Martí Peix SA:lle on myönnetty 16.12.1991 tehdyllä päätöksellä K(91) 2874 lopullinen/11, jota on muutettu 12.5.1993 tehdyllä komission päätöksellä K(93) 1131 lopullinen/4, kalastusalan yhteisyrityksen perustamista koskevaa hanketta varten.

³ — Kalastusalan ja vesiviljelyn rakenteiden parantamista ja sopeuttamista koskevista yhteisön toimista 18 päivänä joulukuuta 1986 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 4028/86 (EYVL L 376, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna, seuraavassa järjestyksessä, 20.12.1990 annettulla neuvoston asetuksella N:o 3944/90 (EYVL L 380, s. 1), 21.9.1992 annettulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2794/92 (EYVL L 282, s. 3) ja 19.12.1992 annettulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3946/92 (EYVL L 401, s. 1). Asetus N:o 4028/86 ja sen yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä annetut asetukset kumottiin asetuksen (ETY) N:o 2052/88 soveltamisesta kalatalouden ohjauksen rahoitusvälineen osalta 20 päivänä heinäkuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2080/93 (EYVL L 193, s. 1) 9 artiklalla.

4. Tosiseikkojen tapahtuma-aikana tuen myöntämisen edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä säädettiin tarkemmin niin ikään sittemmin kumotussa komission asetuksessa N:o 1956/91 (jäljempänä asetus N:o 1956/91).⁴

ja kalastustoimintaan, aluksen purkamiseen ja laivaukseen liittyneistä virallisista asiakirjoista (6 artikla).

Asetus N:o 2988/95

5. Kyseisen asetuksen mukaan tukihakemukset piti toimittaa komissiolle jäsenvaltioiden viranomaisten välityksellä, ja niiden piti antaa lausunto yhteisyritystä koskevasta hankkeesta ja säilyttää tarvittavat asiaa koskevat asiakirjat (1 artikla).

8. Jotta yhteisöjen taloudellisia etuja olisi kyetty suojaamaan kaikilla yhteisöjen politiikan kattamilla aloilla (johdanto-osan kolmas ja neljäs perustelukappale), neuvosto hyväksyi asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 (jäljempänä asetus N:o 2988/95),⁵ johon sisältyy ”yleinen säännöstö yhteisön oikeuteen kohdistuvia väärinkäytöksiä [koskevista] yhtenäisistä tarkastuksista sekä hallinnollisista toimenpiteistä ja seuraamuksista” (1 artiklan 1 kohta).

6. Tukea voitiin antaa eri muodoissa. Erityisesti se saattoi olla kahdessa erässä maksettua pääomatukea: ensimmäinen erä sai olla enintään 80 prosenttia tuen kokonaismäärästä ja toisessa erässä maksettiin loput (5 artikla).

9. Kyseisen asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

7. Tuensaajien piti joka 12. kuukausi kolmen peräkkäisen vuoden ajan toimittaa komissiolle yhteisyrityksen toimintaa koskenut toimintakertomus sekä jäljennökset taseista

”Väärinkäytösten tunnusmerkit toteuttavat jokainen yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen rikkominen, joka johtuu taloudellisen toimijan teosta tai laiminlyönnistä ja jonka tuloksena on tai voisi olla vahinko

4 — Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4028/86 yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä yhteisyritysten perustamista koskevien kannustustoimien osalta 21 päivänä kesäkuuta 1991 annettu komission asetus (ETY) N:o 1956/91 (EYVL L 181, s. 1). Ks. sen kumoamiseen liittyvistä vaiheista alaviite 3.

5 — Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annettu neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95 (EYVL L 312, s. 1).

yhteisöjen yleiselle talousarviolle tai yhteisöjen hoidossa oleville talousarvioille, joko suoraan yhteisöjen puolesta kannettujen omien varojen vähenemisen tai lakkaamisen taikka perusteettoman menon takia.”

antaa asianomaiselle henkilölle tiedoksi tutkimuksen tai menettelyn vireilletulon, joka liittyy väärinkäyttöön. Vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen jokaisesta keskeytettävästä toimesta.

10. Asetuksen 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Seuraamusmenettelyn⁶ vanhentumisaika on neljä vuotta 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua väärinkäytöksestä, alakohtaisissa säännöstöissä voidaan kuitenkin säätää lyhyemmästä määräajasta, joka ei saa olla kolmea vuotta lyhyempi.

Vanhentumisaika päättyy kuitenkin viimeistään sinä päivänä, jona kaksinkertaisen vanhentumisajan pituinen aika päättyy ilman, että toimivaltainen viranomainen on määrännyt seuraamuksesta, paitsi niissä tapauksissa, joissa hallinnollinen menettely on keskeytetty 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

2. Hallinnollisesta seuraamuksesta annetun päätöksen täytäntöönpanoaika on kolme vuotta. Tämä aika alkaa siitä päivästä, jona päätöksestä tulee lopullinen.

Jatkuvien tai toistuvien väärinkäytösten osalta vanhentumisaika alkaa kulua siitä päivästä, jona väärinkäyttö on päättynyt. Monivuotisten ohjelmien suhteen vanhentumisaika jatkuu kaikissa tapauksissa ohjelman lopulliseen päättymiseen.

Keskeyttämiseen ja lykkäämiseen sovelletaan kansallisen lainsäädännön asianomaisia säännöksiä.

Seuraamusmenettelyn⁷ vanhentuminen keskeytyy, kun toimivaltainen viranomainen

3. Jäsenvaltiot säilyttävät mahdollisuuden soveltaa tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä pitempää määräaikaa.”

6 — Tämä alaviite koskee ainoastaan ratkaisuehdotuksen italiankielistä versiota.

7 — Tämä alaviite koskee ainoastaan ratkaisuehdotuksen italiankielistä versiota.

II Tosiseikasto ja asian käsittelyn vaiheet

jempänä hanke) enintään 1 349 550
ecun suuruisen yhteisön tuen. — —

Riidan taustalla olevat tosiseikat

11. Riidan taustalla olevat tosiseikat kuvataan valituksenalaisessa tuomiossa seuraavalla tavalla:

13. Marraskuussa 1992 yhteisyritys perustettiin ja rekisteröitiin Luandassa, Angolassa, nimellä Ibermar Empresa de Pesca Ltda. Joulukuussa 1992 yhteisyrityksen kolme alusta rekisteröitiin Luandan satamassa.

— —

”11. José Martí Peix SA (jäljempänä kantaja) esitti lokakuussa 1991 Espanjan viranomaisten välityksellä komissiolle hake muksen saadakseen asetuksen N:o 4028/86 perusteella yhteisön taloudellista tukea espanjalais-angolalaisen kalastusalan yhteisyrityksen perustamista varten. Tämä hanke koski kolmen aluksen, Pondalin, Perilojan ja Sonia Rosalin siirtoa kalastustoimintaa varten kantajan, portugalilaisen Iberpesca — Sociedades de Pesca Ltda -nimisen yhtiön ja angolalaisen yhtiömiehen Empromar N’Gunzan perustamalle yhteisyritykselle.

15. Komissio sai 18.5.1993 Espanjan viranomaisten välityksellä 10.5.1993 päivätyn pyynnön maksaa tuen ensimmäinen osa. Pyyntöön liitteenä oli joukko asiakirjoja ja todistuksia, jotka koskivat yhteisyrityksen perustamista, alusten rekisteröimistä Luandan satamassa, niiden poistamista yhteisön rekisteristä ja tarvittavien kalastuslupien saamista.

16. Komissio maksoi 24.6.1993 80 prosenttia tuesta.

12. Komissio myönsi 16.12.1991 päivätyllä päätöksellä (jäljempänä myöntämispäätös) edellisessä kohdassa mainitulle hankkeelle (hanke SM/ESP/17/91; jäl-

17. Kantaja esitti Espanjan viranomaisille 20.5.1994 tuen loppuosaa koskevan

maksupyyntö. Tämän hakemuksen liitteenä oli ensimmäinen toimintakertomus, joka koski 20.4.1993 ja 20.4.1994 välistä aikaa. Toimintakertomuksessa oli muun muassa seuraava maininta: 'Pitkän aikavälin suunnitelmiamme on jouduttu muuttamaan *Pondalille 20.7.1993 sattuneen haaksirikon vuoksi.* — —'.

18. Komissio — — maksoi tuen loppuosan 14.9.1994.

19. Komissio sai 6.11.1995 toisen toimintakertomuksen, joka oli päivätty 19.6.1995 ja joka koski 20.5.1994 ja 20.5.1995 välistä aikaa. Tuossa kertomuksessa mainittiin *Pondalille 20.7.1993 sattunut haaksirikko* ja todettiin, että aluksen korvaamisessa on ilmennyt vaikeuksia, jotka johtuvat Angolan viranomaisten vastahakoisuudesta.

— —

25. Komissio sai syyskuussa 1997 kolmannen toimintakertomuksen, joka kattoi 20.5.1995 ja 20.5.1996 välisen ajan. Kertomuksessa viitattiin angolalaisen yhtiömiehen toimintaan, joka oli estänyt

normaalin kalastustoiminnan harjoittamisen. Siinä mainittiin, että viimeiset Angolasta peräisin olevat erät kalaa oli saatu maaliskuussa 1995 ja että ottaen huomioon edellä mainitun yhtiömiehen toiminnasta johtuvat vaikeudet, yhteisöistä olevat yhtiömiehet olivat päättäneet myydä osuutensa yhteisyrityksestä angolalaiselle yhtiömiehelle ja ostaa hankkeeseen liittyvät alukset. Kertomuksessa mainittiin, että kantaja oli ostettuaan alukset *siirtänyt ne nigerialaiseen satamaan, jossa niitä oli korjattu vuoteen 1996 saakka* [kaikki kursivoinnit tässä].

Oikeudenkäyntiä edeltänyt vaihe ja riidanalainen päätös

12. Valituksenalaisesta tuomiosta ilmenee lisäksi, että komissio ilmoitti 26.7.1999 päivätyssä kirjeessä valittajalle ja Espanjan viranomaisille aikomuksestaan vähentää hankkeelle alun perin myönnettyä tukea asetuksen N:o 4028/86 44 artiklan mukaisesti. Tämä aikomus johtui siitä, että "vastoin tuossa asetuksessa ja asetuksessa N:o 1956/91 säädettyjä edellytyksiä, yhteisyritys ei ollut hyödyntänyt kolmen vuoden ajan myöntämispäätöksessä mainitun kolmannen maan kalavaroja".⁸

⁸ — 28 kohta.

13. Saaduista asiakirjoista ilmeni näet, että Pondal-alus ”oli harjoittanut toimintaansa 20.4.1993–20.7.1993, jolloin aluksen haaksirikko tapahtui, eli kolmen kuukauden ajan”, kun Periloja- ja Sonia Rosal -nimiset alukset olivat harjoittaneet toimintaansa ”Angolan vesillä yhteisyrityksen lukuun 20.4.1993–20.4.1994 ja 20.5.1994–3.2.1995, jolloin kantaja myi osuutensa yhteisyrityksestä, eli yhteensä 21 kuukauden ajan”.⁹

— muistutti siitä, että se oli myöntänyt ”José Martí Peix SA:lle — — 1 349 550 ecun suuruisen yhteisön tuen Angolaan perustettavaa yhteisyritystä koskevaa hanketta varten” ja että tämä hanke koski aluksia ”Pondal”, ”Periloja” ja ”Sonia Rosal” (ensimmäinen perustelukappale)

14. Valittaja toimitti komissiolle 5.10.1999 huomautuksensa kyseisestä kirjeestä ja esitti uusia asiakirjoja.

— totesi, että ”Pondal-alus — — [oli tehnyt haaksirikon] 13.1.1993” (neljäs perustelukappale)

15. Liitteenä olleista asiakirjoista ilmeni, että todellisuudessa ”Pondalin haaksirikko tapahtui 13.1.1993 eikä 20.7.1993, kuten kantaja oli tuohon saakka ilmoittanut komissiolle”.¹⁰

— katsoi, että koska tuensaaja ei ollut ilmoittanut komissiolle Pondalin haaksirikosta tuen ensimmäisen erän maksamista koskeneessa pyynnössään ja oli sittemmin ilmoittanut ensimmäisessä toimintakertomuksessaan haaksirikon tapahtuneen 20.7.1993, se oli syyllistynyt vakavaan sääntöjenvastaisuuteen (yhdeksäs perustelukappale)

16. Näin ollen komissio teki 19.3.2001 riidanalaisen päätöksen, jossa se

— korosti, että Sonia Rosal- ja Periloja-alukset ”[olivat lähteneet] Angolasta ja ne [oli poistettu] Angolan rekisteristä maaliskuussa 1995”. Kyseisillä aluksilla ei ”ollut harjoitettu kalastusta vuosina 1995 ja 1996” ja ne oli sittemmin siirretty ”määräämättömäksi ajaksi Kameruniin ilman komission ennalta antamaa lupaa” (viides perustelukappale)

⁹ — 28 kohta. Kursivointi tässä.

¹⁰ — 32 kohta. Kursivointi tässä.

— vähensi näin ollen myönnetyn tuen määrän 1 349 550 ecusta 710 030 euroon ja määräsi tuensaajan palauttamaan komissiolle kolmen kuukauden kuluessa perusteettomasti maksetut 639 520 euroa (1 ja 2 artikla).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettu kanne ja valituksenalainen tuomio

17. José Martí Peix SA -yhtiö (jäljempänä Peix tai valittaja) vaati 8.6.2001 nostamassaan kanteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan tuen vähentämisestä tehdyn päätöksen. Komissio luonnollisesti vastusti tätä vaatimusta.

18. Valituksenalaisesta tuomiosta ilmenee, että valittaja vetosi "kanteensa tueksi neljään kanneperusteeseen", jotka perustuivat i) päätöksessä riitautettujen tosiseikkojen "vanhentumiseen", ii) "huolellisuusperiaatteen ja hyvän hallinnon periaatteen loukkaamiseen", iii) "tosiseikkojen virheelliseen arviointiin ja asetuksen N:o 4028/86 virheelliseen tulkintaan" ja iv) "suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen".¹¹

19. Nyt käsiteltävän asian kannalta merkityksellinen on erityisesti ensimmäinen kan-

neperuste, jossa valittaja väitti, että "[riidanalaisen päätöksen] tekohehkellä tuen vähentämisen perustana olleet tosiseikat olivat vanhentuneet".¹²

20. Tätä perustetta arvioidessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi aluksi, että "asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan — — 1 kohdassa säädetään seuraamusmenettelyn vanhentumisajaksi neljä vuotta — — väärinkäytöksestä" ja että se kattaa "yhtä lailla tahalliset tai huolimattomuudesta johtuvat väärinkäytökset, joista molemmista voi asetuksen 5 artiklan mukaan seurata hallinnollisia seuraamuksia, kuin väärinkäytökset, jotka oikeuttavat ainoastaan asetuksen 4 artiklassa tarkoitettuihin hallinnollisiin toimenpiteisiin ryhtymisen". Tästä syystä se katsoi, että "tässä tapauksessa kyseessä oleviin väärinkäytöksiin sovelletaan [kyseistä määräaika]".¹³

21. Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki näin ollen, olivatko Pondal-alukseen sekä Periloja- ja Sonia Roscal -aluksiin liittyvät tosiseikat todellisuudessa vanhentuneet.

22. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin aloitti tarkastelunsa Pondal-aluksesta ja muistutti ensin siitä, että "riidanalaisessa

12 — 67 kohta.

13 — 78 ja 79 kohta.

päätöksessä aiheellisesti todettu väärinkäytös muodostui siitä, että kantaja [oli] ensinnäkin salannut haaksirikon tapahtumisen ja toiseksi ilmoittanut sen osalta virheellisen ajankohdan”.¹⁴

23. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että nämä menettelytavat muodostivat ”asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun jatkuvan väärinkäytöksen, sillä noiden toimintojen lopputulos [oli] ollut sama, eli kantajalla olleen tiedonanto- ja lojaalisuusvelvoitteen rikkominen tuon haaksirikon osalta”.¹⁵

24. Tästä syystä ”vanhentumisaika [oli] alkanut kulua siitä päivästä, jona väärinkäyttö [oli] päättynyt” eli ”5.10.1999”, jolloin kantaja oli ilmoittanut ”ensimmäistä kertaa komissiolle haaksirikon täsmällisen tapahtumajan, eli 13.1.1993”.¹⁶

25. Näiden seikkojen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli, että ”kantaja ei näissä olosuhteissa [voinut] väittää, että riidanalaisessa päätöksessä todetut, Pondal-alukseen liittyvät tosiseikat [olisivat olleet] vanhentuneita”.¹⁷

26. Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsitteli Periloja- ja Sonia Rosal -aluksia ja totesi aluksi, että ”riidanalaisessa päätöksessä [oli] perustellusti todettu [näihin] aluksiin liittyvän väärinkäytöksiä”, jotka johtuivat siitä, että ”vastoin myöntämispäätöksessä — — asetettuja vaatimuksia, Periloja- ja Sonia Rosal -alukset eivät [olleet] hyödyntäneet Angolan vesiä kolmen vuoden ajan”.¹⁸

27. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan myös nämä menettelytavat muodostivat ”jatketun väärinkäytöksen asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetulla tavalla, koska väärinkäytös [oli jatkunut] aina 20.5.1996 asti, joka [– –] vastasi yrityksen pakollisen kolmivuotisen toimintakauden loppua ja jolloin väärinkäytös muodostui lopullisesti sellaiseksi kuin riidanalaisessa päätöksessä väitetään, eli kyseiset kaksi alusta eivät harjoittaneet toimintaa Angolan vesillä 15:nä niistä 36 kuukaudesta, jotka muodostivat edellä mainitun kolmivuotiskauden”. Vanhentumisaika alkoi siis myös tässä tapauksessa kulua vasta ”siitä päivästä, jona väärinkäyttö [oli] päättynyt”, eli 20.5.1996.¹⁹

28. Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että 26.7.1999 päivättyä kirjettä, ”jossa [komissio ilmoitti valittajalle] vähentämismenettelyn aloittami-

14 — 81 kohta.

15 — 81 kohta.

16 — 81 ja 82 kohta.

17 — 82 kohta.

18 — 88 kohta.

19 — 91 kohta.

sesta muun muassa Periloja- ja Sonia Rosal -alusten toimintaan liittyvien väärinkäytösten vuoksi” oli pidettävä ”asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettuna vanhentumisen keskeyttävänä toimenä”.²⁰

29. Se totesi näin ollen, että ”vaikka asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan sanamuodon mukaisen tarkastelun perusteella katsottaisiinkin, että kyseisessä säännöksessä määrätty neljän vuoden vanhentumisaika alkaa kulua jatkettujen väärinkäytösten osalta siitä päivästä, jona väärinkäyttö on päättynyt, huolimatta siitä, että toimivaltainen viranomais on, kuten tässä tapauksessa, saanut tiedon kyseisestä väärinkäytöksestä vasta myöhemmin, [— —] ennen 20.5.1996 alkaneen neljän vuoden määräajan päättymistä tapahtunut 26.7.1999 päivätyn kirjeen lähettäminen [oli] keskeyttänyt vanhentumisaajan ja sen vaikutuksesta 26.7.1999 lähtien [oli] alkanut kulua uusi neljän vuoden määräaika”. Tästä seuraa, että ”kun riidanalainen päätös tehtiin, Periloja- ja Sonia Rosal -aluksiin liittyneiden väärinkäytösten perustana olleet tosiseikat eivät olleet vanhentuneita”.²¹

30. Edellä esitetyn perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi vanhentumista koskeneen kanneperusteen. Sen jälkeen kun se oli todennut myös muut esitetyt kanneperusteet perusteettomiksi, se hylkäsi näin ollen kanteen ja velvoitti valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudenkäynti yhteisöjen tuomioistuimessa

31. Peix oli 22.5.2003 tekemässään valituksessa vaatinut yhteisöjen tuomioistuinta ottamaan valituksen tutkittavaksi, kumoamaan valituksenalaisen tuomion ja velvoittamaan komission korvaamaan molemmissa oikeusasteissa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

32. Komissio on vastustanut vaatimusta ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 115 artiklassa tarkoitetun vastineen.

33. Asianosaisten lausumat kuultiin tämän jälkeen 10.6.2004 pidetyssä istunnossa.

III Oikeudellinen arviointi

34. Peix esittää valituksensa tueksi ainoastaan yhden valitusperusteen, joka koskee asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan rikkomista, joka johtuu siitä, että tuomiossa on tulkittu virheellisesti ”jatketun” väärinkäytöksen käsitettä.

20 — 93 kohta.

21 — 94 kohta.

35. Tätä perustetta käsitellessään valittaja on pitänyt erillään Pondal-alukseen liittyvän väärinkäytöksen ja Periloja- ja Sonia Rosal -aluksiin liittyvän väärinkäytöksen. Komissio on menetellyt samoin vastineessaan. Esityksen selkeyttämiseksi noudatan siten itsekin tätä menettelytapaa.

alkaa kulua vasta siitä hetkestä, jona komissio on saanut väärinkäytöksen selville, lainsäätäjän vahvistamat määräajat pidentyisivät määräämättömäksi ajaksi, koska tätä varten jouduttaisiin odottamaan, että komissio ryhtyy toimenpiteisiin vastaanottamiensa tietojen oikeellisuuden tarkistamiseksi.

Pondal-alukseen liittyvä jatkettu väärinkäytös

38. Valituksenalaisessa tuomiossa on lisäksi ristiriitaisuuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näet 94 kohdassa myöntänyt Periloja- ja Sonia Rosal -alusten osalta, että vanhentumisaika voi alkaa kulua, vaikka toimivaltainen viranomainen ei tiedä toimijan väärinkäytöksestä.

36. Valittaja väittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen erehtyneen pitäessään Pondal-alukseen liittyvää väärinkäytöstä jatkettuna väärinkäytöksenä. Se näet katsoo, että se, että yhteisön tuen saaja ilmoittaa virheellisiä tietoja, on yksittäinen väärinkäytös, joka päättyy sillä hetkellä, kun tiedot on toimitettu komissiolle, eikä, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin sen mielestä katsoo, myöhempänä ajankohtana komission havaitessa tietojen paikkansapitämättömyyden.

39. Peix väittää, että kun tätä toteamusta sovelletaan nyt käsiteltävään asiaan, vanhentumisajan olisi katsottava alkaneen kulua 20.5.1994, jolloin se ilmoitti komissiolle Pondalin haaksirikosta, eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vahvistamasta päivämäärästä 5.10.1999, jolloin komissio sai selville oikean tapahtumapäivän.

37. Peix katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen omaksuma tulkinta on ristiriidassa jäljempänä (ks. 48 kohta) käsiteltävän yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, minkä lisäksi se on oikeusvarmuuden periaatteen vastainen, vaikka vanhentumista koskevilla säännöillä nimenomaan pyritään turvaamaan kyseinen periaate. Mikäli näet vanhentumisaika voisi

40. Se katsoo sen vuoksi, että 26.7.1999 päivätty kirje, jolla komissio ilmoitti sille tuen vähentämistä koskeneesta menettelystä, on lähetetty neljän vuoden vanhentumisajan päätyttyä ja on siksi mitätön kuten näin ollen myös myöhempi tuen vähentämisestä tehty päätös, joka perustui kyseisen kirjeen välityksellä saatuihin tietoihin.

41. Komissio tekee päinvastaisen päätelmän, sillä se korostaa, että se, että Peix on laiminlyönyt velvoitteensa ilmoittaa oikeat tiedot, ei ole päättynyt 20.5.1994, jolloin se toimitti ensimmäisen virheellisen tiedon Pondalin haaksirikosta, vaan se on jatkunut 5.10.1999 saakka eli siihen asti, kunnes valittaja lopulta ilmoitti kyseisen haaksirikon todellisen tapahtumapäivän ja lopetti siten väärinkäytöksen, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asianmukaisesti todennut. Komissio katsoo siis, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole loukannut oikeusvarmuuden periaatetta eikä jättänyt yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä huomiotta, kun se on pitänyt kyseistä väärinkäytöstä jatkettuna väärinkäytöksenä.

42. Komissio toteaa vielä 26.7.1999 päivätyn kirjeen väitetystä mitättömyydestä ensisijaisesti, että tämä väite on jätettävä tutkimatta, koska se on esitetty ensimmäistä kertaa muutoksenhaun yhteydessä yhteisöjen tuomioistuimessa. Tämä väite on sen mielestä lisäksi perusteeton, koska kyseinen kirje lähetettiin ennen kuin vasta 5.10.1999 alkanut neljän vuoden vanhentumisaika oli päättynyt.

43. Näitä näkemyksiä arvioidessani muistutan aluksi siitä, että valituksenalaisen tuomion perusteella

- komission 18.5.1993 vastaanottamaan tuen ensimmäistä erää koskeneeseen maksupyyntöön ei sisältynyt mitään

mainintaa Pondalin haaksirikosta, vaikka se oli tapahtunut 13.1.1993

- Peixin 20.5.1994 esittämässä ensimmäisessä toimintakertomuksessa ilmoitettiin, että "Pondalille [oli] 20.7.1993 sattunut haaksirikko"

- sama tieto sisältyi myös 19.6.1995 päivättyyn toiseen toimintakertomukseen, jossa mainittiin jälleen "Pondalille 20.7.1993 sattunut haaksirikko"

- vasta 5.10.1999 Peix esitti asiakirjat, joista ilmeni, että todellisuudessa "Pondalin haaksirikko tapahtui 13.1.1993 eikä 20.7.1993".²²

44. Tämän perusteella totean heti, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on mielestäni perustellusti katsonut, että se, että Peix oli laiminlyönyt velvoitteensa toimittaa yhteisön tuen saajana "komissiolle luotettavia tietoja, jotka eivät ole omiaan johtamaan tätä harhaan", jotta tämä voi valvoa yhteisyrity-

22 — 15–32 kohta. Kaikki kursivoinnit tässä.

tykselle annettujen ”varojen tarkoituksenmukaista käyttöä”,²³ oli merkinnyt ”jatkettua” väärinkäytöstä.

45. Peix on näet laiminlyönyt kyseisen velvoitteen toistuvilla toimenpiteillään (virheelisen haaksirikon päivämäärän ilmoittaminen) ja ennen kaikkea laiminlyönneillään (haaksirikon todellisen tapahtumapäivän ilmoittamatta jättäminen), jotka alkoivat jo ennen kuin yhteisyritys aloitti kalastuksen Angolassa ja jatkuivat 5.10.1999 saakka eli siihen asti, kunnes valittaja toimitti asiakirjat, joista ilmeni Pondalin haaksirikon todellinen tapahtumapäivä. Väärinkäytös päättyi siis vasta kyseisenä päivänä, jolloin asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu neljän vuoden vanhentumisaika alkoi kulua.

46. Toisaalta valittajan perustelut eivät vaikuta sellaisilta, että tämä päätelmä voitaisiin kyseenalaistaa.

47. Ensinnäkään tämän viittaus asiassa Strawson annettuun tuomioon²⁴ ei mielestäni vaikuta asiaankuuluvalta.

48. Kyseisessä tapauksessa ongelmana oli selvittää, saiko viranomainen, joka oli tehnyt tarkastuksen vuonna 1997 ja löytänyt sen perusteella useita vuosina 1993–1997 tehtyjä väärinkäytöksiä, määrätä seuraamuksia ainoastaan tarkastusvuoden väärinkäytöksestä vai myös aikaisempien vuosien väärinkäytöksistä.

49. Yhteisöjen tuomioistuin, jolle esitettiin tätä koskeva kysymys, totesi, että toimivaltaisilla viranomaisilla on ”asetuksessa N:o 2988/95 säädettyjen vanhentumisaikojen noudattamista koskevalla varauksella” oikeus määrätä seuraamuksia myös ”kyseisten sääntöjenvastaisuuksien havaitsemisvuotta edeltäviin vuosiin” liittyvistä väärinkäytöksistä.²⁵

50. Yhteisöjen tuomioistuin tyytyi siten tämentämään, että viranomaisen seuraamustenantovaltaa rajoittaa ajallisesti kyseinen neljän vuoden vanhentumisaika. Se ei sitä vastoin antanut ratkaisua nyt käsiteltävästä ”jatketun” väärinkäytöksen käsitteestä. Kuten komissio on näet perustellusti korostanut, kyseisessä tapauksessa tätä koskeva ratkaisu ei ollut tarpeen, koska kaikki toimijan riidanalaiset toimenpiteet oli tehty vuosina 1993–1997 (tarkastusvuosi) ja sijoittuivat siten ajallisesti asetuksessa N:o 2988/95 säädettyä neljää vuotta lyhyempään ajanjaksoon.

23 — Asia C-500/99 P, *Conserve Italia v. komissio*, tuomio 24.1.2002 (Kok. 2002, s. I-867, 100 kohta).

24 — Asia C-304/00, *Strawson*, tuomio 19.11.2002 (Kok. 2002, s. I-10737).

25 — Em. asiassa *Strawson* annetun tuomion 52 kohta.

51. Tätä vastaan ei voida myöskään väittää, että jos vanhentumisajan katsottaisiin alkan van kulu siä päivästä, jona yhteisön tuen saaja täyttää oikeiden tietojen ilmoittamista koskevan velvoitteensa ja päättää siten väärinkäytöksensä, tällä vaarannettaisiin sen tehtävä "oikeusvarmuuden turvaamisessa", joka liittyy kaikkiin vanhentumisaikoihin.²⁶

52. Kuten komissio on näet perustellusti huomauttanut, se, että vanhentumisajan alkamispäiväksi vahvistetaan ajankohta, jona väärinkäytös on päättynyt, on paitsi sen mukaista, mitä asetuksessa N:o 2988/95 on nimenomaisesti määrätty, myös täysin sopu soinnussa tämän tehtävän kanssa.

53. Kyseinen periaate suojelee näet mielestäni yksityisiä, jotka ovat loukanneet yhteisön oikeudesta johtuvaa velvoitetta, ainoastaan silloin, kun väärinkäytös on päättynyt, eikä sitä vastoin silloin, jos niiden tilanne on pysyvästi lainvastainen. Kuten komissio on perustellusti huomauttanut, tuensaajan tehtävänä on siis ratkaista, säilyttääkö se lain vastaisen tilanteen, jolloin valvontaviranomaiset saattavat pidentää määräämänsä seuraamuksen kohteena olevaa ajanjaksoa, vai noudattaako se sen sijaan lojaalisuus- ja tiedonantovelvoitettaan, jolloin se voi olla

varma siitä, että sitä vastaan ei voida toteuttaa mitään toimenpiteitä eikä seuraamuksia neljän vuoden määräajan päätyttyä.

54. Kuten lisäksi tiedetään, kyseinen periaate on otettu käyttöön yksityisten suojelemiseksi, jotta vältettäisiin se, että "komissio voisi viivyttää loputtomasti toimivaltansa käyttöä".²⁷ Tämä edellyttää kuitenkin luonnollisesti sitä, että sillä on ollut edellytykset käyttää toimivaltansa, eikä näin ole silloin, kun yhteisön tuen saajat eivät täytä omaa tärkeää velvoitettaan vaan toimittavat epäluotettavia tai ainakin toimielimiä harhaan johtavia tietoja rahoitettaviin hankkeisiin liittyvistä olennaisista seikoista.

55. Valituksenalaiseen tuomioon väitetysti sisältyvistä ristiriitaisuuksista on lopuksi todettava, että Periloja- ja Sonia Rosal-aluksiin liittyvissä kohdissa noudatetaan eri lähestymistapaa, ja esitän jäljempänä (66 kohta ja sitä seuraavat kohdat), ettei tällaisia ristiriitaisuuksia ole.

56. Edellä esitetyistä syistä katson siten, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole rikkonut asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan

26 — Ks. asia 41/69, ACF Chemiefarma v. komissio, tuomio 15.7.1970 (Kok. 1970, s. 661, Kok. Ep. I, s. 455, 19 kohta); asia T-26/89, De Compté v. parlamentti, tuomio 17.10.1991 (Kok. 1991, s. II-781, 68 kohta); yhdistetyt asiat T-126/96 ja T-127/96, BFM ja EFIM v. komissio, tuomio 15.9.1998 (Kok. 1998, s. II-3437, 67 kohta) ja asia T-137/01, Neuss v. komissio, tuomio 17.9.2003 (Kok. 2003, s. II-3103, 123 kohta).

27 — Ks. asia 52/69, Geigy v. komissio, tuomio 14.7.1972 (Kok. 1972, s. 787, 20 ja 21 kohta); yhdistetyt asiat C-74/00 P ja C-75/00 P, Falck SpA ja Acciaierie di Bolzano SpA v. komissio, tuomio 24.9.2002 (Kok. 2002, s. I-7869, 140 kohta) ja asia C-298/00 P, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004 (Kok. 2004, s. I-4087, 90 kohta).

1 kohdan toista alakohtaa pitäessään Pondal-alukseen liittyviä seikkoja ”jatsettuna” väärinkäytöksenä ja vahvistaessaan tämän vuoksi vanhentumisajan alkamispäiväksi 5.10.1999, jolloin väärinkäytös päättyi.

valituksenalaiseen tuomioon sisältyvän risti-riitaisuuksia ja esittää jälleen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on 94 kohdassa poikennut Pondal-aluksen osalta jo tekemistään arvioinneista ja myöntänyt, että vanhentumisaika voi alkaa kulua, vaikka toimivaltainen viranomainen ei tiedä toimijan väärinkäytöksestä.

57. Näin ollen totean, ilman että olisi tarpeen antaa ratkaisua valitusperusteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymisestä, että 26.7.1999 päivätyn komission kirjeen väitettyä mitättömyyttä koskeva valittajan peruste on ilmeisen perusteeton. Toisin kuin se on väittänyt, tätä kirjettä ei nimittäin ole lähetetty vanhentumisajan päättymisen jälkeen vaan jopa ennen kuin se on alkanut kulua.

60. Komissio on puolestaan eri mieltä ja katsoo, että Peixin väärinkäytös, joka liittyy siihen, että kyseiset alukset siirrettiin Kameruniin ilman että siihen olisi ensin kysytty lupaa ja että Angolan vesillä ei ollut kalastettu vuosina 1995 ja 1996, oli jatkettu väärinkäytös, koska se jatkui koko sen ajanjakson ajan, jona kyseiset alukset eivät olleet toiminnassa Angolassa.

58. Näin ollen valitusperuste on hylättävä siltä osin kuin se koskee Pondal-alusta.

61. Minun on puolestani myönnettävä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisu ei ole täysin selvä tältä osin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin noudattaa näet hieman outoa logiikkaa, kun se yksilöi Perilojaan ja Sonia Rosaliin liittyvät väärinkäytökset ja luonnehtii niitä.

Periloja- ja Sonia Rosal -aluksiin liittyvä jatkettu väärinkäytös

62. Se näet

59. Valittaja katsoo, että Periloja- ja Sonia Rosal -aluksiin liittynyt väärinkäytös oli yksittäinen eikä jatkettu väärinkäytös, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sitä vastoin katsonut, koska se päättyi silloin, kun kyseiset alukset poistuivat Angolan vesiltä helmikuussa 1995. Peix väittää lisäksi

— keskittyy ensin ainoastaan yhteen komission riidanalaisessa päätöksessä

toteamaan väärinkäytökseen (viides perustelukappale, ks. edellä 17 kohta) ja toteaa, että "vastoin myöntämispäätöksessä — — asetettuja vaatimuksia, Periloja- ja Sonia Rosal -alukset eivät ole hyödyntäneet Angolan vesiä kolmen vuoden ajan" (88 kohta)

- toiseksi korostaa, että väärinkäytöksen on katsottava muodostavan jatkettua väärinkäytöksen ja että väärinkäytös päättyi vasta 20.5.1996, jolloin yrityksen pakollinen kolmivuotinen toimintakausi Angolassa loppui (91 kohta)

- toteaa siten hypoteettisesti, että "*vaikka* — — *katsottaisiinkin*, että neljän vuoden vanhentumisaika alkaa kulua jatkettujen väärinkäytösten osalta siitä päivästä, jona väärinkäyttö on päättynyt, huolimatta siitä, että toimivaltainen viranomais on, kuten tässä tapauksessa, saanut tiedon kyseisestä väärinkäytöksestä vasta myöhemmin",²⁸ neljän vuoden vanhentumisaika ei ole kuitenkaan päättynyt, koska se on keskeytetty 26.7.1999 (94 kohta).

63. Kuten olen todennut, valittaja ei kiistä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen väärinkäytöksestä esittämän määritelmän (eli sen, että Angolan vesiä ei ole hyödynnetty pakollisen kolmivuotisen toimintakauden ajan) oikeellisuutta, vaan ainoastaan sen, että tätä väärinkäytöstä on luonnehdittu jatketuksi väärinkäytökseksi.

64. Tätä väitettä ei mielestäni voida hyväksyä. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näet perustellusti todennut, tämä väärinkäytös alkoi helmikuussa 1995, kun kyseiset alukset lähtivät Angolasta, ja jatkui ilman muuta 20.5.1996 saakka, jolloin kyseisessä maassa kalastamista koskenut pakollinen kausi päättyi. Peix ei siten ole laiminlyönyt hetkellisesti tiettyyn ajankohtaan liittyvää velvoitetta vaan jättänyt pysyvästi huomiotta velvoitteen, jota sen olisi pitänyt noudattaa mainittuun päivämäärään saakka.

65. Mielestäni myös valituksenalaiseen tuomioon liittyviä ristiriitaisuuksia koskeva väite on hylättävä. Vaikuttaa näet siltä, että vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole muotoillut virkettään parhaalla mahdollisella tavalla 94 kohdassa, se on yksinomaan pyrkinyt korostamaan sitä, että vaikka päivämäärä, josta vanhentumisaika alkaa kulua, haluttaisiin yksilöidä valittajan kannalta edullisemmalla tavalla ja katsoa se siten aikaisemmaksi kuin päivämäärä, jolloin se oli ilmoittanut Perilojaan ja Sonia Rosaliin liittyvät tiedot komissiolle ja jolloin komissio oli siten voinut saada niistä tiedon, vanhentumisaika ei kuitenkaan ollut kulunut, koska komission toimenpide oli keskeyttänyt vanhentumisen.

66. Kyseessä on siten täysin hypoteettinen näkemys, jolla ei missään tapauksessa pyritä toteamaan jotain muuta kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisun muissa kohdissa, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin selvittää Pondal-aluksen osalta nimenomaisesti, että mikäli yhteisön tuen saaja on laiminlyönyt oikeiden tietojen ilmoittamista koskevan velvoitteen, vanhentumisaika alkaa kulua siitä hetkestä, jona tämä on ilmoittanut komissiolle oikeat tiedot tapahtumista, jotka ovat vaikuttaneet rahoitetun hankkeen olennaisiin osatekijöihin.

67. Tässä puollettava tulkinta tuomiosta on mielestäni lisäksi vahvistettu muutamissa vanhentumista koskevaan arviointiin liittyvissä valituksenalaisen tuomion myöhemmissä kohdissa.

68. Käsitellessään suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskenutta kanneperustetta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin näet korostaa selkeämmin, että Periloja- ja Sonia Rosal -alusten osalta Peix oli laiminlyönyt ”yhteisön kalastustukijärjestelmän toiminnan kannalta olennais[et] velvollisuus[det]”, mikä ei perustunut ainoastaan siihen, että ei ollut täytetty edellytystä, jonka mukaan ”kyseiset kaksi alusta hyödyntävät Angolan kalavaroja kolmen vuoden ajan”, vaan myös siihen, että ”kantaja on noin kahden vuoden ajan salannut sen seikan, että kyseiset alukset olivat poistuneet Angolan vesiltä”.²⁹ Tämä ilmeni siitä, että ”kantaja [oli] ilmoittanut selvästi

komissiolle vasta syyskuussa 1997 osoitetussa kolmannessa toimintakertomuksessa, että viimeiset Angolasta peräisin olevat erät kalaa oli saatu maaliskuussa 1995 ja että — — kantaja oli siirtänyt nuo alukset nigerialaiseen satamaan, jossa niitä oli korjattu vuoteen 1996 saakka”³⁰.

69. Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustelut, jotka koskevat Periloja- ja Sonia Rosal -aluksiin liittyvän väärinkäytöksen luonnehdintaa ”jatketuksi” väärinkäytökseksi, ovat kierteleviä ja ne on muotoiltu hypoteettisin sanakääntein, katson näin ollen, että ne eivät ole ristiriidassa Pondal-alusta koskevien valituksenalaisen tuomion kohtien kanssa.

70. Edellä esitetyistä syistä katson siis, että tämä valitusperuste on hylättävä myös siltä osin kuin se koskee Periloja- ja Sonia Rosal -aluksia.

Lopulliset päätelmät

71. Koska pidän Peixin ainoata valitusperustetta perusteettomana, ei ole mielestäni tarpeen käsitellä huomautuksia, jotka komis-

29 — 130 kohta.

30 — 128 kohta.

sio on esittänyt toissijaisesti siitä, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan mukainen vanhentumisaika ei olisi sovellettavissa perusteettoman edun palautusta koskeviin toimenpiteisiin ja että vanhentuminen olisi keskeytynyt silloin, kun Espanjan viranomaiset lähettivät 26.2.1998 päivätyn kirjeen.

72. Ehdotan siis, että yhteisöjen tuomioistuin hylkäisi valituksen kokonaisuudessaan.

IV Oikeudenkäyntikulut

73. Kun otetaan huomioon työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohta, jota työjärjestyksen 118 artiklan nojalla sovelletaan muutoksenhaun yhteydessä, ja päätelmät, joita olen esittänyt valituksen hylkäämisen osalta, katson, että Peix on velvoitettava korjaamaan oikeudenkäyntikulut.

V Ratkaisuehdotus

74. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

- hylkää valituksen ja
- velvoittaa José Martí Peix SA:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut.